

Закатнов Дмитро Олексійович,
кандидат педагогічних наук, старший науковий
співробітник, завідувач лабораторії,
Інститут професійної освіти НАПН
України, ORCID ID: 0000-0002-4130-
089X

ДИСЕРТАЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПРОБЛЕМ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Впровадження до планової економіки СРСР елементів ринкової економіки зумовили необхідність підготовки учнів закладів освіти до трудової діяльності в змінених економічних умовах, зокрема – підприємницької. Набуття Україною незалежності та вибір ринкової економіки як магістрального напрямку розвитку її економічного базису, актуалізувало проблему підготовки учнівської молоді до підприємницької діяльності, одним із провідних складників якої є економічна підготовка молоді. Сьогодні проблема підготовки молоді до вибору підприємницької діяльності та психолого-педагогічного забезпечення зазначеного процесу розглядається у контексті російської агресії та повоєнного відновлення України (Базиль, 2022 [1]; Базиль, Орлов, 2022 [2]; Єршова, 2022 [3] та ін.), проте, її успішне розв'язання потребує вивчення, творчого переосмислення та використання результатів попередніх наукових досліджень з цієї проблематики. За зазначеною проблематикою виконано чимало психолого- педагогічних досліджень, зокрема – дисертаційних, але бібліометричний аналіз їх не здійснювався.

Пошук дисертацій з проблем економічної підготовки учнівської молоді за спеціальностями освітніх галузей «Педагогіка» та «Психологія» здійснювався в провадился в електронній базі авторефератів Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського та електронної бази дисертацій Науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського. Всього виявлено 106 дисертаційних досліджень, захищених після серпня 1991 р. За спеціальностями освітньої галузі «Педагогіка» було захищено 95 дисертації (89,6 % від загальної кількості), за спеціальностями освітньої галузі «Психологія» – 11 дисертацій (10,4 % від загальної кількості). Дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук за спеціальностями обох освітніх галузей захищено 11 (10,4 % від загальної кількості), в тому числі за спеціальностями освітньої галузі «Педагогіка» – 9, за спеціальностями освітньої галузі «Психологія» – 2 дисертації. Проте, якщо розглядати докторські дисертації в межах спеціальностей для кожної освітньої галузі окремо, для спеціальностей

освітньої галузі «Педагогіка» частка докторських дисертацій складає 9,5 %, а для спеціальностей освітньої галузі «Психологія» – 18,2 %, тобто майже вдвічі більше.

Аналіз масиву дисертаційних досліджень виявив, що 28 дисертаційних робіт (понад 26 % від їх загальної кількості) підготовлено та (або) захищено у спеціалізованих вчених радах наукових установ НАПН України. Водночас шість з них – на здобуття наукового ступеня доктора наук (понад 55,5 % від загальної кількості докторських дисертацій).

Список використаних джерел

1. Базиль Л. Концептуальні засади консультування з молодіжного підприємництва в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. *Інноваційна професійна освіта*. 2022. Вип. 5 (6): Модернізація освітніх програм: євроінтеграція, глобальні і національні виклики вітчизняної професійної освіти : матеріали наук.-практ. семінару (31 жовт. 2022 р.). С. 27–31.
2. Базиль Л., Орлов В. Молодіжне підприємництво – ефективний напрям відновлення повоєнної економіки Української держави. *Відкрита наука та інновації в Україні* : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 жовт. 2022 р., м. Київ. Київ : УкрІНТЕІ, 2022. С. 148–151. DOI: <http://doi.org/10.35668/978-966-479-129-5>.
3. Єршова Л. Перспективи підготовки молоді до підприємницької діяльності у повоєнний час. *Інноваційна професійна освіта*. Київ, 2022. Вип. 1 (2): Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. (звітної) Ін-ту проф. освіти НАПН України, 29 квітня, 17–20 березня 2022 р. С. 91–94. DOI: <https://doi.org/10.32835/2786-619-X/2022/1.2>.